

ПРАВНИ ИНТЕРЕС ПРИЈЕМНИКА НОВЧАНОГ ПОТРАЖИВАЊА ИЗ КОМУНАЛНИХ И СРОДНИХ ДЕЛАТНОСТИ ЗА ПОДНОШЕЊЕ ТУЖБЕ СА ПРЕДЛОГОМ ЗА ИЗДАВАЊЕ ПЛАТНОГ НАЛОГА

Пријемник новчаног потраживања из комуналних и сродних делатности нема правни интерес да у парничном поступку тражи издавање платног налога, па би зато поднету тужбу требало ОДБАЦИТИ.

О б р а з л о ж е њ е:

Поступак издавања платног налога уређен је одредбама чланова 455-466 Закона о парничном поступку. Према члану 455. став 1. тог закона, ако се тужбени захтев односи на доспело потраживање у новцу, а то се потраживање доказује веродостојном исправом приложеном тужби у изворнику или овереном препису, суд ће, под условом да је приложени доказ о урученој опомени за плаћање доспелог потраживања да изда налог туженом да испуни тужбени захтев (платни налог). Међутим, ставом 4. тог члана прописано је да ако се на основу веродостојне исправе може тражити извршење у складу са законом којим се уређује извршење и обезбеђење, суд ће издати платни налог само ако тужилац учини вероватним постојање правног интереса за издавање платног налога, а ако тужилац не учини вероватним постојање правног интереса за издавање платног налога, суд ће тужбу одбацити. Сходно члану 456. став 1. Закона о парничном поступку, ако се тужбени захтев односи на доспело потраживање у новцу које не прелази динарску противвредност 2.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, суд ће издати платни налог против туженог иако уз тужбу нису приложене веродостојне исправе, а у тужби је изнет основ и износ дуговања и назначени су докази на основу којих може да се утврди истинитост тужбених навода.

Одредбом члана 3. став 3. Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да о предлогу за извршење на основу веродостојне исправе ради намирења новчаног потраживања насталог из комуналних услуга и сродних делатности одлучује јавни извршитељ. Према члану 52. став 2. тог закона, веродостојна исправа је и извод из пословних књига о извршеним комуналним и сродним делатностима. У петом делу наведеног закона уређен је поступак намирења новчаних потраживања насталих из комуналних и сродних делатности.

Одредбом члана 48. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да се извршни поступак води и на предлог и у корист лица које као извршни поверилац није означено у извршној или веродостојној исправи, ако јавном или по закону овереном исправом докаже да је потраживање из извршне или веродостојне исправе прешло на њега, а ако такав доказ није могућ - ако прелаз потраживања докаже правноснажном или коначном одлуком донетом у парничном, прекршајном или управном поступку.

У конкретном случају поставља се питање правног интереса тужиоца - пријемника потраживања насталог из комуналне делатности да у парничном поступку тражи издавање платног налога ради наплате тог новчаног потраживања уместо да његово намирење тражи у извршном поступку пред јавним извршитељем.

Правни интерес увек постоји кад се заштита повређеног или угроженог субјективног права (потраживања) не може постићи другачије него само судском одлуком. Реализација - наплата потраживања насталих из комуналних и сродних

делатности може се постићи скраћеним и бржим поступком пред јавним извршитељем. Правни пут за наплату тих новчаних потраживања изричито је прописан Законом о извршењу и обезбеђењу.

Врховни касациони суд је на седници Грађанског одељења од 25.06.2019. године усвојио правни став о наплати комуналних услуга. Према том правном ставу, не постоји правни интерес вршиоца комуналних делатности да ради наплате извршених услуга против корисника комуналних услуга у парничном поступку траже издавање платног налога, па такве тужбе парнични суд треба да одбаци.

Тужилац - пријемник из писменог уговора о уступању потраживања, свој правни интерес за подношење тужбе са предлогом за издавање платног налога образлаже тиме да му вршилац комуналне услуге (уступилац) није предао исправу која се по Закону о извршењу и обезбеђењу сматра веродостојном исправом. Међутим, одредбом члана 441. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да је уступилац дужан предати пријемнику обвезницу или другу исправу о дугу, ако их има, као и друге доказе о уступљеном потраживању и споредним правима. Чланом 1. став 6. уговора о уступању потраживања који је закључен између тужиоца и уступеоца предвиђена је обавеза уступеоца да пријемнику, на његов захтев, достави сву потребну документацију која се односи на потраживања која су предмет тог уговора. Тужилац у поднетој тужби не тврди да уступилац нема исправу о дугу и да своју обавезу предвиђену чланом 1. став 6. уговора о уступању која се тиче предаје исправе о дугу није испунио ни на његов захтев.

Прелаз потраживања насталог из комуналне делатности тужилац доказује уговором о уступању потраживања који не испуњава услове предвиђене чланом 48. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу - није јавна исправа, ни по закону оверена исправа. Законом о облигационим односима није прописана обавезна писана форма уговора о уступању потраживања. У случају када је тај уговор закључен у писаној форми, потписи уговарача не морају бити оверени од стране јавног бележника, али не постоји сметња нити непремостиве препреке да се изврши овера потписа на том уговору и тако обезбеди исправа предвиђена као доказ у поступку извршења о преносу потраживања.

С`обзиром да је Законом о извршењу и обезбеђењу изричито прописано да се наплата новчаних потраживања из комуналних и сродних делатности остварује у извршном поступку, преко јавног извршитеља, судови не би требало да прихвате своју надлежност да у парничном поступку издају платни налог, не само по тужби вршиоца комуналне делатности, већ ни по тужби пријемника тог потраживања који није учинио вероватним свој правни интерес да наплату тог потраживања остварује у парничном поступку зато што то није могао учинити у законом прописаном извршном поступку. Пријемник потраживања увек може од уступеоца тражити да изврши законску (и уговорну) обавезу предаје исправе о дугу, а такође може обезбедити и исправуу прописаној форми којом доказује прелаз потраживања са уступеоца на њега, и тако створити услове да поднесе предлог за извршење јавном извршитељу. У супротном, потпуно би се обесмислиле одредбе Закона о извршењу и обезбеђењу које се односе на наплату новчаних потраживања из комуналних и сродних делатности и циљ који се желео постићи тим законским решењем - растерећење судова од ове врсте спорова.

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења од 22.12.2020. године)